

13. Tko su bili evanđelisti?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 13: “Tko su bili evanđelisti?”

15.10.2009.

Prethodna pitanja

●Evanđelisti su bili oni koji su napisali evanđelja.Oni su bili ili apostoli ili ljudi koji su bili bliski s njima (usp. Dei Verbum, 19). Ono što je važno u evanđeljima je da nam

ona daju propovijedanja apostola. Ova činjenica nalazi svoje opravdanje na temelju onoga što je primljeno kroz tradiciju:

●Autori evanđelja su: Matej, Ivan, Luka i Marko.

► Od njih, prva dvojica se spominju među dvanaest apostola (Mt 10:2-4 i paralelni izvori), a druga dva se pojavljuju kao učenici svetog Pavla odnosno svetog Petra.

► Nakon kritičke analize ove tradicije, moderna istraživanja ne nalaze poteškoća u dodjeljivanju autorstva evanđelja Marku i Luki. S druge strane, ona s više kritičkog pogleda analiziraju autorstvo Mateja i Ivana. Govori se da dodjeljivanje tih evanđelja spomenutoj dvojici autora više odražava apostolsku tradiciju iz kojih su ti zapisi proizašli, nego da su oni sami bili autori tekstova.

●Prema tome, nije važno koja je određena osoba napisala evanđelje, nego apostolski autoritet iza svakog od njih.

●Prema sredini 2. stoljeća sveti Justin je govorio o "sakupljenim spisima apostola ili evanđeljima (Apologeti, 1, 66 ,3)" koji su bili čitani na liturgijskim okupljanjima.

►Uzimajući to u obzir, možemo razumjeti dvije stvari:

-apostolsko porijeklo dotičnih zapisa, i to

- da su bili skupljeni kako bi se čitali u javnosti

►Poslije u 2. stoljeću, drugi autori nam govore da postoje četiri i samo četiri apostolska evanđelja

Tako Origen piše: "Crkva ima četiri evanđelja dok ih heretici imaju puno, od kojih je jedno napisano 'po

Egipćanima', neko pak drugo 'po dvanaest apostola'. Basilidije se čak usudio napisati evanđelje pod svojim imenom (...). Znam za evanđelje 'po Tomi' i za evanđelje 'po Matiji', kao i za mnoga druga (Propovijed 1 o Luki, PG 13, 1802)."

Slični izrazi se pronalaze kod svetog Ireneja, koji također dodaje na jednom mjestu: "Riječ, Stvoritelj svega, Onaj koji sjedi nad kerubinima , i sadrži sve stvari, Onaj koji se očitovao čovjeku, dao nam je evanđelja pod četiri vida, ali povezana zajedno jednim Duhom (Protiv hereza, 3, 2, 8-9)". Izrazom-evanđelje pod četiri vida-naglašava važnu činjenicu, Evanđelje je jedno, ali oblik je prikazan kroz četiri gledišta.

Ista ideja je izražena u naslovima evanđelja. Njihovi autori ne ukazuju na sebe kao u drugim zapisima iz istog razdoblja, koji u svojim

naslovima napominju izvorište ("Evandjelje od..."), već koriste izraz *katá* ("Evandjelje po..."). Na ovaj način pokazuje se da je evandjelje jedno: od Isusa Krista, ali je svjedočeno na četiri načina od strane apostola i od strane njihovih učenika.

To također ukazuje na raznolikost u jedinstvu.

Bibliografía: G. Segalla, *Panoramas del Nuevo Testamento*, Verbo Divino, Estella 2004; P. Grelot, *Los evangelios*, Verbo Divino, Estella 1984; R. Brown, *Introducción al Nuevo Testamento*, Trotta, Madrid 2002; V. Balaguer (ed), *Comprender los evangelios*, Eunsa, Pamplona 2005; M. Hengel, *The four Gospels and the one Gospel of Jesus Chris : an investigation of the collection and origin of the Canonical Gospels*, Trinity Press International, Harrisburg 2000.

Vicente Balaguer

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/13-tko-su-bili-evanelisti/](https://opusdei.org/hr-hr/article/13-tko-su-bili-evanelisti/)
(26.03.2026.)